

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

O NAMA

OCS sa ogrankom Poslovna jedinica Organic Control System RS LAKTAŠI (dalje u tekstu *PJ OCS RS*) je ovlašćena kontrolna organizacija koja se bavi kontrolom i sertifikacijom organske primarne biljne i životinjske proizvodnje, prerade, sakupljanja divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka, uvoza organskih proizvoda i prometa organskih proizvoda.

OCS je ovlašćen od strane nadležnog ministarstva Republike Srbije u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji Republike Srbije (Sl. glasnik RS, br. 30/10) i pratećim pravilnicima. Takođe, *PJ OCS RS* ima ovlašćenje nadležnog ministarstva Republike Srpske u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske 12/13).

OCS ima dugogodišnje iskustvo u kontroli i sertifikaciji organske proizvodnje, u bazi naših klijenata nalaze se: mala, srednja i velika gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom ili uzgojem životinja, sakupljači divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka, prerađivači voća i povrća, uljare, mlekare, klanice, preduzeća za pakovanje, trgovci, distributeri, izvoznici itd.

OCS je akreditovan od strane Akreditacionog tela Srbije ([ATS](#)) u skladu sa standardom SRPS EN ISO/ IEC 17065 za obavljanje poslova sertifikacije proizvoda u organskoj proizvodnji, kao i proizvoda sa oznakama geografskog porekla.

Ovlašćenja za kontrolu i sertifikaciju u organskoj proizvodnji OCS-a obuhvataju i ovlašćenja:

- ✓ Evropske komisije – od 2013. godine sistem kontrole i sertifikacije organske proizvodnje OCS-a priznat od strane Evropske komisije kao ekvivalentan sistemu kontrole i sertifikacije kako je to propisano u Uredbi Saveta (EZ) br. 834/2007. OCS je odobren od strane Evropske komisije za sertifikaciju organskih proizvoda u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini i Republici Severnoj Makedoniji
- ✓ Savezne kancelarije za poljoprivredu Švajcarske

Takođe OCS je priznato kontrolno telo za kontrolu u skladu sa sa Bio Suisse standardom i standardom KRAV.

Osim sertifikacije organske proizvodnje OCS obezbeđuje usluge sertifikacije proizvoda sa oznakama geografskog porekla i srpskog kvaliteta u Srbiji, kao i i usluge sertifikacije proizvoda sa oznakama porekla, geografskog porekla i tradicionalnog kvaliteta u Bosni i Hercegovini.

Osoblje OCS-a je veoma posvećeno, visokokvalifikovano, sa dugogodišnjim iskustvom u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i organskoj sertifikaciji. Osoblje OCS-a poseduje kvalifikacije iz različitih oblasti agronomije, uključujući ratarstvo, voćarstvo, zaštitu bilja, zatim iz oblasti zaštite životne sredine, stočarstva, veterine, tehnologije i prerade poljoprivrednih proizvodima. Naš cilj je da pružimo odličnu uslugu klijentima i uvek obezbedimo puni integritet organskih proizvoda.

PROPISI O ORGANSKOJ PROIZVODNJI

Propisi Republike Srpske	Svaki prehrambeni proizvod koji se prodaje kao „organski“ u Republici Srpskoj moraju biti u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji Republike Srpske. Za plasman organskih proizvoda na domaće tržište i dobijanje prava za korišćenje entitetske oznake za organski proizvod, <i>PJ OCS RS</i> obezbeđuje usluge kontrole i sertifikacije u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji Republike Srpske ("Sl. glasnik RS", br. 12/13) i pratećim Pravilnicima: Pravilnik o uslovima za rad kontrolnih organizacija i nacinu vrsenja kontrole u postupku organske proizvodnje ("Sl. glasnik RS", br. 77/16), Pravilnik o sadržini obrascu i nacinu vođenja evidencije u organskoj proizvodnji ("Sl. glasnik RS", br. 77/16), Pravilnik o metodama organske biljne i stolarske proizvodnje i periodu konverzije ("Sl. glasnik RS", br. 57/15), Pravilnik o tehnoloskom postupku prerade u organskoj proizvodnji ("Sl. glasnik RS", br. 39/16), Pravilnik o uslovima i načinu skladištenja, prevozu i stavljanju u promet organskih proizvoda ("Sl. glasnik RS", br. 67/18) i Pravilnik o obeležavanju organskih proizvoda ("Sl. glasnik RS", br. 93/20). Propise možete pronaći na zvaničnoj stranici Vlade Republike Srpske: https://www.vladars.net/
Propisi EU	Ukoliko planirate izvoziti svoje organske proizvode na tržište Evropske Unije ili Švajcarske, OCS pruža usluge kontrole i sertifikacije u skladu sa OCS standardom (ekvivalentan sa Uredbom Saveta (EZ) 834/2007 i Uredbom Komisije (EZ) 889/2007) i Instrukcijom kojom se utvrđuju uslovi za proizvodnju, kontrolu i sertifikaciju organskih proizvoda koji se izvoze na tržište Evropske unije. OCS standard možete naći na OCS standard . Proizvodi koje OCS sertifikuje u Bosni i Hercegovini cilju izvoza na tržište EU pripadaju sledećim kategorijama: A: Neprerađeni biljni proizvodi B: Žive životinje i neprerađeni proizvodi životinjskog porekla

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

	<u>D: Prerađeni poljoprivredni proizvodi koji se koriste kao hrana</u>
Dodatni propisi za tržište Švajcarske	Bio Suisse je privatna oznaka za organske proizvode namenjene tržištu Švajcarske, a koji su sertifikovani u skladu sa propisima EU i Bio Suisse standarda. OCS Vam može obezbediti kontrolu u skladu sa dodatnim zahtevima Bio Suisse standarda u cilju dobijanja Bio Suisse sertifikata. Propise vezane za Bio Suisse standard možete pronaći na stranicama Bio Suisse i ICB .
Dodatni zahtevi za tržište Švedske	KRAV-oznaka je dobro poznata među potrošačima iz Švedske. Ukoliko planirate da Vaše organske proizvod izvozite na tržište Švedske, kako bi proizvod stekao uslov da nosi oznaku KRAV, OCS Vam može pružiti uslugu provere dodatnih zahteva, u skladu sa zahtevima KRAV standarda, a u kojima oni prevazilaze okvire sertifikacije organske proizvodnje. Ove dodatne zahteve je potrebno verifikovati svake godine. Više informacija o zahtevima standarda možete naći na sajtu: KRAV .

Na zahtev Operatora OCS, odnosno PJ OCS RS može u elektronskoj verziji dostaviti navedene propise, nakon sklapanja ugovora. Operatori su u obavezi da poštuju pravila organske proizvodnje u svim fazama proizvodnje, pripreme, skladištenja i prometa, kao i da se pridržavaju pravila obeležavanja organskih proizvoda u skladu sa gore navedenim propisima.

KO MOŽE BITI SERTIFIKOVAN I KO IMA OBAVEZU DA BUDE SERTIFIKOVAN

Subjekt ili Operator u organskoj proizvodnji je poljoprivredno gazdinstvo, preduzetnik ili pravno lice, koje obavlja jednu ili više aktivnosti sa organskim proizvodima kao što su: proizvodnja, uvoz, prerada, pakovanje, obeležavanje organskih proizvoda, skladištenje, stavljanje u promet.

U cilju sertifikacije finalnog proizvoda namenjenog stavljanju na tržište, aktivnosti sa organskim proizvodom, u bilo kojoj fazi njegove proizvodnje, skladištenja, pripreme, prerade, distribucije i prometa moraju biti predmet kontrole i sertifikacije organske proizvodnje od strane ovlašćene kontrolne organizacije. Aktivnosti nad proizvodom mogu da obavljaju sami Operatori ili njihove podugovorene jedinice.

Operatori	Neopodno je da budu sertifikovani
Primarni poljoprivredni proizvođači proizvoda biljnog ili životinjskog porekla (uključujući sakupljanje divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka)	DA
Prerađivači poljoprivrednih proizvoda koji se koriste kao hrana	DA
Proizvođači hrane za životinje	DA
Proizvođači organskog biljnog reproduktivnog materijala - semena, sadnica, rasada	DA
Proizvođači kvasaca koji se koriste kao hrana ili hrana za životinje	DA
Trgovci upakovanim proizvodima – kupuju i prodaju proizvode bez vršenja aktivnosti pakovanja i/ili dodatnog obeležavanja	DA
Trgovci neupakovanim proizvodima (proizvodi u rinfuzi) – kupuju i prodaju proizvode bez pakovanja i/ili dodatnog obeležavanja	DA
Trgovci koji kupuju i zatim pakuju i obeležavaju proizvode pre dalje prodaje	DA
Trgovci koji prodaju organske proizvode direktno krajnjim potrošačima , ako ne obavljaju pakovanje, obeležavanje proizvoda i skladištenje osim na mestu prodaje	NE

KORACI OD PRIJAVE DO SERTIFIKACIJE

U nastavku su opisani koraci primenjivi za sve programe sertifikacije u organskoj proizvodnji koje OCS primenjuje, kako bismo Vam približili predstojeće korake i aktivnosti:

	Korak	Operator	OCS
1	<i>Namera</i>	Operator (poljoprivredno gazdinstvo, preduzeće, kompanija, udruženje, kooperativa, trgovac, uvoznik, izvoznik) tokom prvog kontakta –	OCS Operatoru šalje Informativni paket • Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

	Korak	Operator	OCS
		pismeno ili usmeno obaveštava OCS o namerama vezanim za prijavljivanje organske proizvodnje odnosno uvoza organskih proizvoda.	<ul style="list-style-type: none"> • Prijavu za kontrolu i sertifikaciju kako bi se operator upoznao sa postupkom uključivanja u proces kontrole i sertifikacije
2	Zvanična prijava	<p>Operator popunjava Prijavu za kontrolu i sertifikaciju u organskoj proizvodnji i dostavlja je OCS-u.</p> <p>Preporučeni rok za Prijavu Operatora koji se bave biljnom proizvodnjom a već se od ranije nalaze u sistemu kontrole i sertifikacije OCS-a (iz prethodne /prethodnih godina) je 30.04. (30.april) tekuće godine.</p> <p>Uvoznik popunjava i dostavlja Prijavu za kontrolu uvoza radi izdavanja Potvrde za svaku uveženu pošiljku i dostavlja neophodnu dokumentaciju o uvozu.</p>	<p>Podaci iz Prijave se analiziraju:</p> <p>1) Prijava je pravilno popunjena i sadrži potrebne informacije; OCS ima mogućnosti da pruži zatraženu uslugu;</p> <p>⇒ Prijava se prihvata i overava.</p> <p>2) Prijava nije pravilno popunjena ili OCS nema mogućnost da pruži zatraženu uslugu (npr. zahteva se kontrola i sertifikacija hrane za kućne ljubimce);</p> <p>⇒ Prijava se ne može prihvatiti i Operator se o tome obaveštava (npr. traži se dopuna informacija).</p>
3	Ponuda		Na osnovu podataka iz Prijave izrađuje se Ponuda za kontrolu i sertifikaciju, <i>za tekuću godinu</i> . OCS u pisanoj formi šalje Operatoru cenovnu ponudu za usluge kontrole i sertifikacije.
4	Prihvatanje ponude	Operator odluku o prihvatanju Ponude dostavlja davanjem saglasnosti putem elektronske pošte odnosno overom ponude.	OCS šalje Operatoru Ugovor o kontroli i sertifikaciji na potpis.
5	Sklapanje ugovora	<p>Potpisivanjem Ugovora Operator se uključuje u organsku proizvodnju i dodeljuje mu se jedinstveni evidencioni broj.</p> <p>Potpisivanjem Ugovora Operator se obavezuje da će primenjivati sve zahteve izabranih propisa organske proizvodnje.</p> <p>Datumom potpisivanja Ugovora počinje period konverzije.</p> <p>Operator overava primerke Ugovora i vraća OCS-u.</p> <p>U skladu sa sklopljenim Ugovorom navedena pravila i uslovi proizvodnje su nepromenjiva i obavezna, osim u slučaju izmena i dopuna regulatornih akata odnosno propisa iz oblasti organske proizvodnje.</p>	<p>OCS šalje Operatoru primerak overenog Ugovora</p> <p>Operatoru se dostavlja paket dokumentacije u skladu sa prijavljenim aktivnostima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uputstva • Zapise – evidencije • Plan upravljanja organskom proizvodnjom
6	Avansna uplata	Operator izvršava deo plaćanja prema ponudi i Ugovoru.	
7	Dokumentacija neophodna za kontrolu	Operator je u obavezi da detaljno popuni <i>Plan upravljanja organskom proizvodnjom (PUOP)</i> . PUOP i priloge - relevantnu prateću dokumentaciju koja je navedena u PUOP-u potrebno je dostaviti OCS-u u elektronskoj formi , na adresu administracija.rs@organica.rs	OCS pregleda dostavljenu dokumentaciju (PUOP sa priložima) i obaveštava Operatora ukoliko je potrebno da se dopuni dokumentacija ili sprovedu dodatne aktivnosti (npr. otklanjanje prethodnih neusaglašenosti), neophodne za kontrolu.
8	Zakazivanje kontrole	<p>Po kompletiranju dokumentacije i/ili sprovođenja dodatnih aktivnosti pre kontrole, kontrolor OCS-a i Operator se dogovaraju o terminu kontrole. Kontrolor dostavlja Operatoru Plan kontrole (satnicu) za dogovoreni termin.</p> <p>Kontrola će biti zakazana u najkraćem mogućem vremenu, uzimajući u obzir godišnji plan kontrola OCS-a i vreme podnošenja Prijava od strane Operator. Kontrola će se obaviti u trenutku kada se može izvršiti uvid u Plan upravljanje organskom proizvodnjom, odnosno, u aktivnosti koje Operator sprovodi u organskoj proizvodnji.</p>	

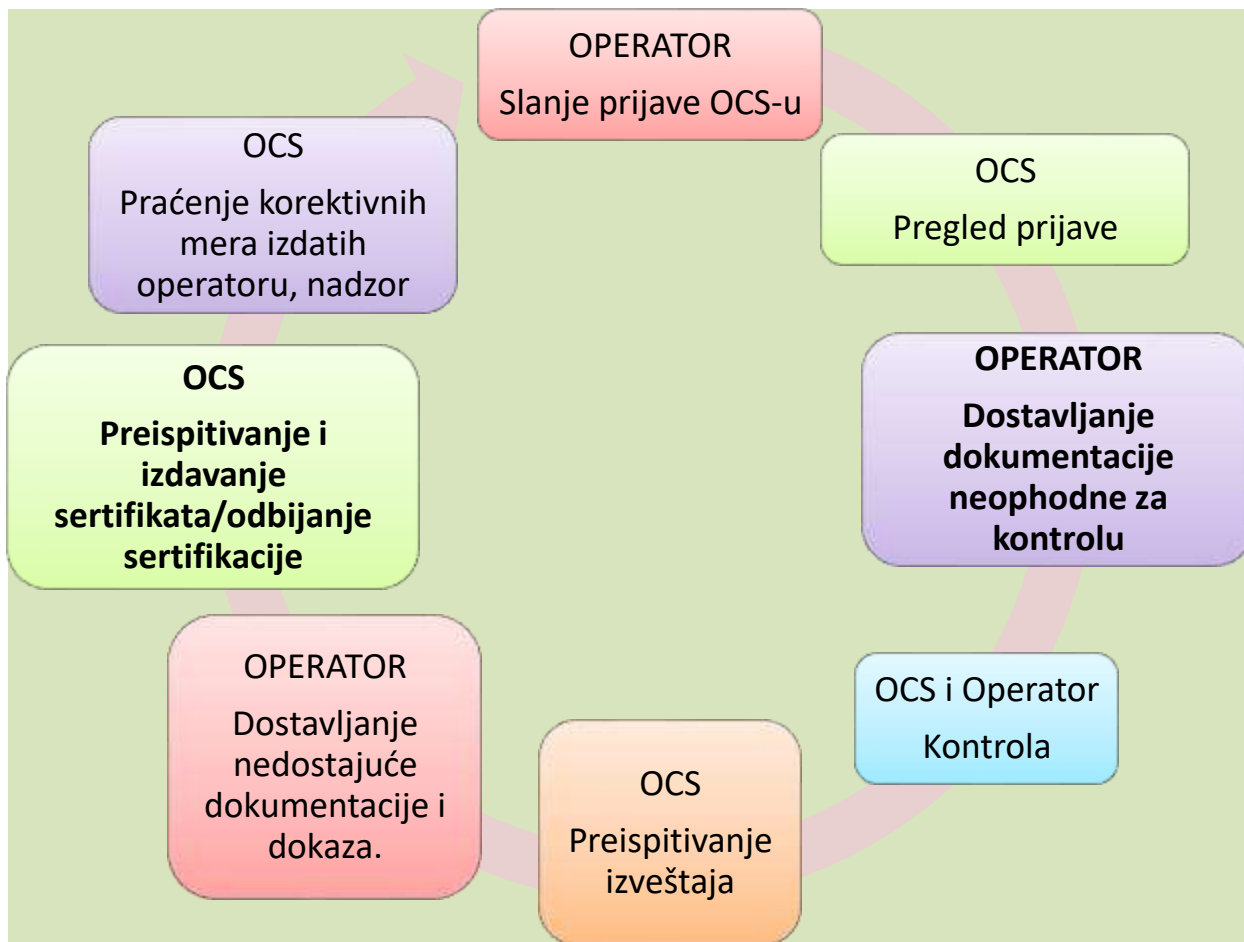
Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

	Korak	Operator	OCS
		Do odlaganja kontrole može doći u slučaju da se na proizvodnim lokacijama još ne odvijaju aktivnosti koje su predmet kontrole, iz određenih razloga, (npr. nije izvršena nabavka organskih sirovina).	
9	Kontrola	<p>Tokom kontrole mora biti prisutno odgovorno lice za organsku proizvodnju, a druga zaposlena ili angažovana lica bitna za realizaciju kontrole moraju biti na raspolaganju. Radi provere usaglašenosti sa zahtevima propisa o organskoj proizvodnji, na mestu kontrole moraju biti dostupni zapisi o proizvodnji i finansijska dokumentacija.</p> <p>U slučaju da se ustanove neusaglašenosti, proizvođač predlaže aktivnosti/mere koje će preduzeti u cilju otklanjanja neusaglašenosti.</p> <p>Na kraju kontrole Operator i kontrolor potpisuju izveštaj i nalaze kontrole.</p>	<p>Kontrolor u kontroli utvrđuje da li je dostavljeni Plan upravljanja organskom proizvodnjom u saglasnosti sa stvarnom situacijom u proizvodnji, tj. na lokacijama, o tome sastavlja izveštaj i evidentira neusaglašenosti ukoliko ih ustanovi. Tehnike koje se koriste u kontroli su fizička provera i/ili dokumentaciona provera. Kontrolišu se sve lokacije na kojima se obavljaju aktivnosti sa organskim proizvodima. Fizička kontrola kod operatora obavlja se najmanje jedanputa godišnje, a u zavisnosti od prijavljenih aktivnosti, kompleksnosti, procene rizika moguće je obaviti i više kontrola u toku godine. Takođe, tokom kontrole može biti izvršeno uzorkovanje.</p>
10	Izveštaj iz kontrole		<p>Kontrolor izveštaj sa priložima i nalazima iz kontrole predaje sertifikatoru OCS-u na preispitivanje i donošenje odluke o sertifikaciji.</p>
11	Preispitivanje	<p>Operator dostavlja, u skladu sa rokom definisanim u kontroli, nedostajuću dokumentaciju/dokaze zatražene u kontroli.</p> <p>Operator pristupa otklanjanju eventualnih neusaglašenosti utvrđenih u kontroli ili tokom preispitivanja.</p>	<p>Odgovorno osoblje tokom preispitivanja pregleda izveštaj iz kontrole i priloge/dokumentaciju uz izveštaj, kao i dokumentaciju koju operator naknadno dostavi (nakon kontrole).</p> <p>OCS tokom preispitivanja može zatražiti dodatna objašnjenja, dokumentaciju ili dokaze od Operatora, kao i preduzimanje dodatnih aktivnosti u cilju usaglašavanja proizvodnje sa zahtevima propisa/standarda.</p>
12	Konačni račun	<p>Plaćanje ostatka troškova utvrđenih u ponudi.</p> <p>Operatoru će u ovom koraku biti fakturisani i eventualni dodatni troškovi koji nisu obuhvaćeni ponudom (ukoliko ih je bilo):</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzorkovanje, slanje uzoraka i laboratorijske analize, - kontrole lokacija koje nisu bile obuhvaćene prvobitnom prijavom, samim tim i ponudom; - zahtev od strane Operatora za skraćenje perioda konverzije posle obavljene redovne kontrole u kojoj data parcela nije bila predmet kontrole; - troškovi istrage u slučaju naknadnog utvrđivanja neusaglašenosti proizvoda;	<p>OCS izdaje račun.</p>
13	Odluka o sertifikaciji	<p>Operator dostavlja OCS-u dokaze o otklanjanju neusaglašenosti, kao i dodatne informacije ili dokumente zatražene od strane OCS-a.</p> <p>Odluka o sertifikaciji može biti odložena ili negativna u slučaju neažurnog i neblagovremenog dostavljanja dokumentacije i dokaza.</p>	<p>OCS donosi odluku o sertifikaciji nakon kontrole, sledeće odluke mogu biti donete za celokupnu proizvodnju ili za deo proizvodnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukoliko je utvrđena <i>usaglašenost</i> proizvodnje sa prijavljenim propisima/standardima (bez neusaglašenosti ili su one otklonjene) – <i>izdaje se sertifikat</i>. - Utvrđene su neusaglašenosti koje ne utiču na status organske proizvodnje, ali koje moraju biti otklonjene ili dodatno praćene – <i>Izdaje se sertifikat i Obaveštenje o neusaglašenostima</i> sa jasno definisanim rokovima za sprovođenje korektivnih mera.

Korak	Operator	OCS
		- Utvrđene su neusaglašenosti koje se ne mogu ispraviti u kratkom vremenu ili predstavljaju temeljnu povredu pravila i utiču na status organske proizvodnje (npr. upotreba pesticida) – <i>sertifikacija se odbija</i>
14	Dodatna kontrola Operator je obavezan da obavesti OCS o svim promenama koje namerava da učini u procesu proizvodnje, na proizvodu ili u sistemu kvaliteta, a koje mogu da utiču na usaglašenost proizvodnje sa propisima/standardima. Za svaku promenu je potrebno dostaviti izmenjen Plan upravljanja organskom proizvodnjom, OCS će doneti odluku o potrebi za dodatnom kontrolom u zavisnosti od nastalih izmena. U slučaju žalbe/prigovora kupaca ili drugih zainteresovanih strana (npr. carine, inspeksijskih organa i sl) na organski proizvod Operator je obavezan da u najkraćem roku obavesti OCS o tome. Žalbe moraju biti evidentirane kod Operatora.	OCS može izvršiti dodatnu kontrolu u cilju praćenja ispunjenja korektivnih mera za izdate neusaglašenosti. Dodatna kontrola može biti izvršena i po osnovu procene rizika. U slučaju žalbe/prigovora kupaca i drugih zainteresovanih strana na sertifikovani organski proizvod OCS će sprovesti istragu o prijavljenoj neusaglašenosti (npr. analizom utvrđeni pesticidi u proizvodu). Kompletne troškove u ovom slučaju snosi Operator.

Godišnji ciklus sertifikacije organske proizvodnje

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

POVERLJIVOST

Sve informacije do kojih osoblje OCS-a, uključujući i PJ OCS RS, dolazi tokom kontrole i uopšteno rada na predmetu sertifikacije kod Operatora se tretiraju kao poverljive, i u tom smislu OCS obavezuje sve svoje zaposlene. OCS neće ustupiti informacije o predmetu sertifikacije trećim licima bez saglasnosti Operatora osim kad informacije traže nadležni državni organi ili vlasnici standarda u skladu sa kojima je prijavljena sertifikacija.

SKRAĆENJE PERIODA KONVERZIJE

Skraćenje perioda konverzije može odobriti PJ OCS RS (odnosno OCS kada je reč o sertifikaciji u skladu sa propisima EU) u slučaju kada Operator raspolaže dovoljnim dokazima da zemljište u prethodne tri godine nije bilo tretirano sredstvima koja nisu dozvoljena u organskoj proizvodnji.

U okviru Prijave za kontrolu i sertifikaciju Operator ima mogućnost da označi da planira da podnese zahtev za skraćanje perioda konverzije.

UZORKOVANJE

OCS, odnosno PJ OCS RS u skladu sa procenom rizika i dodatnim kontrolama koje mogu biti rezultat prigovora kupaca ili drugih zainteresovanih strana ima pravo da sprovede uzorkovanje proizvoda/biljnog ili životinjskog porekla, zemljišta, vode za navodnjavanje, sredstava za ishranu i zaštitu bilja kao i predmeta opšte upotrebe koji mogu biti u kontaktu sa organskim proizvodom. Troškove uzorkovanja i laboratorijskih analiza snosi Operator.

O mogućnostima uzorkovanja Operator se obaveštava pre kontrole. Takođe, ukoliko kontrolor oceni na terenu da je potrebno mogu biti uzeti gore navedeni uzorci pod istim uslovima.

OCS može na osnovu praćenja i procene kretanja količina organskih proizvoda na tržištu, informacija različitih učesnika na tržištu, procene rizika od strane kontrolora ili sertifikatora, kupiti organski proizvod na tržištu koji je sertifikovan od strane OCS-a i poslati u akreditovanu laboratoriju kako bi se uradile hemijske analize, u cilju nadzora nad organskim proizvodima koji se nalaze u prometu. Rezultat analize će biti indikacija za dalje postupke u sprovođenju kontrole kod Operatora. OCS snosi troškove kupovine i analiza kupljenih proizvoda sa tržišta.

OCS ima ugovor sa akreditovanim laboratorijama u zemlji i inostranstvu.

USLOVI I POSTUPCI ZA DODELJIVANJE, ODRŽAVANJE, PROŠIRENJE, SUSPENZIJU I ODUZIMANJE SERTIFIKACIJE

Izdavanje (dodela) sertifikata/potvrde

Operatoru će biti izdat sertifikat pod sledećim uslovima, pri čemu svaki od navedenih uslova primenjivih za prijavljenu vrstu aktivnosti, mora biti ispunjen:

1. Organska proizvodnja ili sakupljanja divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka odnosno uzgoj životinja su sprovedeni u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
2. Prerada organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
3. Transport organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
4. Skladištenje organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima/OCS standardom;
5. Proces pakovanja je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
6. Označavanje organskog proizvoda, uključujući i pozivanje na organski status u pratećoj dokumentaciji, je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
7. Ukoliko je Operator u predviđenom roku sproveo korektivne mere koje su ispravlje i koje su onemogućavale izdavanje sertifikata, a određene su od strane sertifikatora;
8. Sve aktivnosti koje su predmet kontrole su prijavljene blagovremeno i bile su predmet kontrole.

Uvozniku će biti izdata Potvrda pod sledećim uslovima, pri čemu svaki od navedenih uslova mora biti ispunjen:

1. Uvezeni proizvodi se nalaze u originalnom pakovanju i neće biti predmet prepakivanja.
2. Uvezeni organski proizvodi poseduju relevantnu dokumentaciju o uvozu
3. Uvezeni organski proizvodi imaju sertifikat ovlašćene organizacije za sertifikaciju organskih proizvoda iz zemlje porekla proizvoda i/ili zemlje izvoznice u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
4. Uvezeni organski proizvodi imaju sertifikat, sertifikat o inspekciji ili drugi dokumenat na kojem se navode proizvodi koji su predmet potvrđivanja u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
5. Transport i skladištenje uvezenih organskih proizvoda su u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

6. Označavanje organskog proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
7. Ukoliko je Uvoznik u predviđenom roku sproveo korektivne mere koje onemogućavaju izdavanje Potvrde a određene su od strane sertifikatora.

U slučaju sertifikacije u skladu sa Bio Suisse standardom, NOP ili JAS, OCS vrši kontrolu dok sertifikaciju vrši [ICB AG](#) (International Certification Bio Suisse AG) ili [CERES](#).

Odbijanje sertifikacije/potvrđivanja

Odbijanje sertifikacije/potvrđivanja može da bude rezultat neispunjenja bilo kojeg od gore navedenih uslova iz prethodnog podnaslova.

Održavanje sertifikata

Postupak održavanja, odnosno produženje važenja sertifikata se sprovodi kod Operatora kod kojih je sertifikat istekao, a na zalihama imaju sertifikovane organske proizvode, ili, u naknadnom postupku posle suspenzije sertifikata.

Proširenje ili smanjenje obima sertifikovanih proizvoda

Postupak proširenja ili smanjenja obima/broja sertifikovanih proizvoda će se sprovesti ukoliko Operator nakon dobijanja sertifikata podnese zahtev za proširenje ili smanjenje obima sertifikacije, u smislu količina i vrsta organskih proizvoda. Dodatna kontrola će u tom slučaju biti sprovedena u skladu sa procenom OCS-a.

Smanjenje obima sertifikovanih proizvoda može biti rezultat gubljenje organskog statusa određenih proizvoda na sertifikatu kao mera nakon obavljenih dodatnih kontrola.

Suspendovanje sertifikata/potvrde

Operatoru će biti suspendovan sertifikat kao mera sankcije ukoliko se u toku proizvodnje i naknadnim postupcima naruši organski integritet proizvoda.

Ukidanje odluke o suspenziji sertifikata je moguće ukoliko se utvrdi da integritet sertifikovanih proizvoda nije narušen.

Povlačenje sertifikata/potvrde

Operatoru će biti povučen (oduzet) sertifikat/potvrda, kao naknadna mera posle suspenzije, ukoliko u tom periodu kontrolisani Operator nije omogućio dodatnu kontrolu procesa proizvodnje, dokumentacije, skladišnih prostorija, uzimanje uzoraka za analizu ili se tokom dodatne kontrole utvrdilo narušavanje integriteta organskog proizvoda. Operatoru će sertifikat/potvrda biti povučen bez primene mere suspenzije ukoliko odbije saradnju sa OCS-om, prikriva podatke od značaja za sertifikaciju, krivotvori podatke ili dokumenta bitna za sertifikaciju, krivotvori sertifikat ili zloupotrebi sertifikat OCS-a.

Operator je u obavezi da po povlačenju sertifikata obavesti svoje kupce i obezbedi brzo i efikasno povlačenja proizvoda sa tržišta u cilju uklanjanja oznaka organske proizvodnje, kao i da o tome obavesti OCS i nadležni državni organ.

Važeći sertifikat može da bude povučen i u slučaju da Operator nije blagovremeno podneo Prijavu za kontrolu i sertifikaciju. U slučaju da se Operator ne pridržava odredbi Ugovora o kontroli i sertifikaciji Sertifikat/Potvrda takođe mogu biti povučeni.

PRAVO NA ŽALBU I PRIGOVORE OCS-U

Ukoliko se odbije sertifikacija/izdavanje potvrde, zatim u slučaju suspenzije ili povlačenja sertifikata/potvrde Operator ima pravo žalbe koja se proceduralno rešava u skladu sa procedurom za prigovore i žalbe OCS-a.

Operator ima pravo na prigovor na rad osoblja OCS-a ili na žalbu protiv svake odluke sertifikatora, ukoliko proceni da je doneta na njegovu štetu. Operator se može obratiti OCS-u koji će ga uputiti u procedure podnošenja prigovora/žalbe.

KORIŠĆENJE CERTIFIKATA, POTVRDE, KODA I CERTIFIKACIONOG ZNAKA

Nakon sklapanja ugovora OCS stavlja na raspolaganje operatorima detaljna uputstva za obeležavanje.

Elementi obeležavanja organskih proizvoda koji se plasiraju na tržište Republike Srpske su: kod **BA-3-EKO-001** i entitetska oznaka:

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

EU oznaka za organske proizvode i kod OCS-a može biti upotrebljena na proizvodima čija tehnologija proizvodnje, metodi uzgoja i način sakupljanja divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka ili uvoz organskih proizvoda zadovoljavaju uslove propisane OCS standardom.

Za izvoz na tržište EU na etiketu se pored OCS koda BA-BIO-162 može štampati i oznaka EU za organske proizvode:

Sertifikacioni znak OCS-a nije obavezan na etiketama/proizvodima koje sertifikuje OCS.

Svi sertifikovani operatori imaju pravo da koriste sertifikacioni znak OCS-a na sertifikovanim proizvodima.

Pre puštanja proizvoda u promet Operator je dužan da dostavi izgled etikete na autorizaciju, pri čemu je Operator dužan da deklarisanje i označavanje upakovanih namirnica sprovede po relevantnim državnim propisima ili propisima izvoznog tržišta.

PRIGOVORI OPERATORIMA

OCS od Operatora zahteva da odmah po dobijanju reklamacija, žalbi i prigovora na organski proizvod o tome obavesti OCS i PK OCS RS i da vodi zapise o svim prigovorima dostavljenim u vezi sa njihovim organskim proizvodima i da te zapise stavi na raspolaganje kontrolorima tokom kontrole.

Operator je u obavezi da obavesti OCS o preduzetim merama u odnosu na takve prigovore i bilo koje druge nedostatke na proizvodu koje utiču na usaglašenost sa zahtevima za sertifikaciju.

PROIZVODNA PRAVILA

Odgovornost za organsku proizvodnju je na Operatoru - Operator je obavezan da ispuni zahteve za sertifikaciju, uključujući zahteve za proizvod.

Operator je dužan da detaljno prouči propise vezane za organsku proizvodnju i da ih se pridržava od momenta potpisivanja Ugovora kao i tokom celokupnog perioda organske proizvodnje u kojem je njegova proizvodnja predmet kontrole i sertifikacije.

Podaci od interesa prilikom kontrole

Sledećim podacima se tokom kontrole i pisanja izveštaja poklanja naročita pažnja, a u zavisnosti od konkretne situacije kontrolor može tražiti i dokumentaciju koja nije dole navedena a za koju smatra da je od interesa za postupak sertifikacije.

Biljna proizvodnja:

1. Plan i rotacija useva;
2. Površina zemljišta (u hektarima) po usevu;
3. Paralelna proizvodnja (*isti usev* na organskim i konvencionalnim parcelama koje obrađujete u okviru sopstvenog gazdinstva ili preduzeća);
4. Mešana ili podeljena proizvodnja kada Operator ima i organsku/u konverziji i konvencionalnu proizvodnju ali *različitih useva*;
5. Istorijat svakog polja unazad tri godine;
6. Sredstava za ishranu bilja;
7. Sredstva za ishranu bilja i poboljšivači zemljišta;
8. Poreklo i status semena, rasada i sadnica;
9. Vrste i sorte koje koristite u proizvodnji;
10. Poreklo vode za navodnjavanje;
11. Kontrola korova i štetočina u proizvodnji;
12. Rezultati hemijskih analiza;
13. Procena prinosa;
14. Uslovi skladištenja;
15. Sledljivost proizvoda;
16. Rukovanje organskim proizvodima;
17. Životinje koje borave na farmi ili poreklo stajnjaka;
18. Knjigovodstvo i računovodstvo, evidencije o proizvodnji;
19. Vage i tegovi za merenje (npr. potvrde o baždarenju), merni instrumenti i dr.;
20. Jasan prikaz svih lokacija proizvodnje;
21. Evidencija nabavke i prodaje;

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

22. Evidencija zaliha/magacinske kartice i dr.

Stočarstvo (uključujući i pčelarstvo):

1. Vrste i rase/pasmine životinja;
2. Način uzgoja;
3. Objekti za uzgoj;
4. Ishrana i lečenje životinja;
5. Prevoz i klanje (gde je primenjivo);
6. Postupanje sa životinjama u uzgoju;
7. Nabavka/kupovina životinja;
8. Razmnožavanje životinja;
9. Ispusti i pašnjaci;
10. Ispaša kod pčela, (vrsta bilja i lokacije ispaše)
11. Vrcanje meda (način i lokacija);
12. Lokacija pakovanja meda;
13. Označavanje proizvoda;
14. Skladišta proizvoda;
15. Evidencija prodaje proizvoda/životinja;
16. Evidencija proizvodnje (obrt stada, prikupljanje stočarskih proizvoda i sl), zalihe/magacinske kartice i dr.

Prerada (uključujući i pakovanje ili drugi vid rukovanja organskih proizvodima):

1. Sertifikat o organskom poreklu sirovine;
2. Prijemna kontrola;
3. Skladištenje organskih sirovina;
4. Aditivi i pomoćni materijali u preradi;
5. Receptura;
6. Sledljivost proizvoda;
7. Opis proizvodnih procesa i metoda;
8. Skladišta proizvoda;
9. Materijal za pakovanje;
10. Rezultati hemijskih analiza;
11. Potvrde o non-GMO poreklu;
12. Obeležavanje;
13. Higijena i čišćenje;
14. Bilansi;
15. Lokacije i nacrti proizvodnih jedinica;
16. Evidencija prodaje;
17. Evidencija proizvodnje, zaliha/magacinske kartice i dr.

Sakupljanja divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka:

1. Mapa regiona sakupljanja;
2. Sledljivost proizvoda;
3. Potvrda o (ne)retiranju šuma;
4. Dozvole;
5. Dobra sakupljačka praksa;
6. Lista sakupljača;
7. Otkupna mesta;
8. Evidencija prodaje;
9. Evidencija zaliha/magacinske kartice i dr.

Uvoz organskih proizvoda

1. Poreklo proizvoda i važeći sertifikat;
2. Prijemna kontrola;
3. Sertifikat o inspekciji;
4. Analize proizvoda;
5. Sledljivost proizvoda;
6. Skladišta proizvoda;
7. Označavanje
8. Higijena i čistoća;
9. Bilansi;
10. Evidencija prodaje;
11. Evidencija zaliha/magacinske kartice i dr.

Izvoz/trgovina

1. Poreklo proizvoda (validni sertifikati);
2. Skladištenje;
3. Sledljivost;
4. Dobavljači;
5. Kupci;
6. Sertifikat o inspekciji (COI) koji na zahtev Operatora izdaje OCS i obavezni su u slučaju izvoza u EU);
7. Bilansi;
8. Evidencija prodaje;
9. Evidencija zaliha/magacinske kartice i dr.

Grupna sertifikacija:

Pored zahteva navedenih pod biljnom proizvodnjom ili stočarstvom, podaci od interesa za kontrolu su i:

1. Spisak članova grupe sa detaljnim podacima i njegovo ažuriranje;
2. Uređenje grupe (osnivački akti, gde je primenjivo);
3. Podaci o nosiocu sertifikata;
4. Pravila interne kontrole;
5. Podaci o lokacijama;
6. Interne obuke;
7. Interni kontrolori
10. Izveštaji o internim kontrolama;
11. Bilansi;
12. Tretman proizvoda nakon berbe/žetve/klanja;
13. Zapisi o proizvodnji;
14. Ostala dokumentacija koja može biti od značaja za Operatora i članove grupe

Organic Control System doo

Informacije o programu kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

OCS svake godine vrši kontrolu određenog broj članova grupe u skladu sa procenom rizika kod datog Operatora/organizatora proizvodnje.

OCS je sačinio uputstva i obrasce za sve vrste proizvodnje/aktivnosti u cilju pojašnjenja zahteva propisa/standarda relevantnih za datu proizvodnju/aktivnost. Ova uputstva i obrasci se na zahtev dostavljaju Operatorima sa kojima OCS ima važeći ugovor i dostupna su klijentima OCS-a na portalu OCS namenjenom klijentima.

OCS zadržava pravo da traži dodatna objašnjenja/dokumenta o "potencijalnim ili registrovanim izvorima rizika" za koje proceni da zaslužuju posebnu pažnju, a koji eventualno nisu navedeni u ovom materijalu.

POSEBNE OBAVEZE U SLUČAJU IZVOZA ORGANSKIH PROIZVODA U EU

Operator treba da vodi računa da blagovremeno pre svakog izvoza u EU dostavi OCS-u popunjen obrazac Zahteva za izdavanje Sertifikata o inspekciji (Obrazac Zahteva OCS dostavlja izvozniku na njegov zahtev).

Sva dokumentacija vezana za trgovinu proizvodima sertifikovanim u skladu sa OCS standardom (ekvivalentno sa Uredbom Saveta (EZ) 834/2007 i Uredbom Komisije (EZ) 889/2008) mora da sadrži kod OCS-a: **BA-BIO-162** (fakture, otpremnice, i sl.).

DA LI SU VAM POTREBNE DODATNE INFORMACIJE?

Poslovna jedinica Organic Control System RS LAKTAŠI
Adresa: Gradiška cesta 172, Aleksandrovac, Laktaši
Kontakt telefoni: +387 66 548 584
Email: administracija.rs@organica.rs
Web stranica: www.organica.rs

Kontakt osoba

- Dragoslavka Zelen

Kontakt Srbija

Adresa: Trg cara Jovana Nenada 15, 24000 Subotica, Srbija
Telefoni: +381 24 521 130, +381 60 045 61 30
Kontakt osoba: Emina Mastalić